

Money Guide

■ Issue 01 ■ May 2022

๑๑
หนึ่ท่วมหั่ว
เอาตัวให้รอด
๑๑

อุม่าพันธุ์ เจริญยิ่ง นักวางแผนการเงิน CFP®

ฉัตร ชุตินทรากุล นักวางแผนการเงิน CFP®

อรรถพร พรหมแก้วงาม นักวางแผนการเงิน CFP®

หนีท่วมหัว เอาตัวให้รอด

ไม่มีหนี้ ดีที่สุด

เมื่อประมาณ 2 ปีที่ผ่านมา เกิดเรื่องราวเรื่องหนึ่ง คือ มีคนหนึ่งซื้อโทรศัพท์มือถือ ราคาประมาณ 38,400 บาท วางเงินดาวน์ 8,500 บาท ส่วนที่เหลืออีก 27,000 บาท (รวมดอกเบี้ย) จะทำการผ่อนชำระ 18 งวด งวดละ 1,495 บาท แต่ผ่อนไปได้เพียง 2 งวด ก็หาเงินมาผ่อนชำระไม่ทันจึงหยุดส่งค่างวด และคิดว่าคงไม่มีปัญหาอะไร อย่างมากก็แค่ติดบัญชีดำเครดิตบูโร

หลังจากนั้นเจ้าหนี้ก็โทรศัพท์มาทวงและเตือนเพื่อให้นำเงินไปจ่ายค่างวด แต่อีกฝ่ายก็ไม่รับหาเงินไปจ่ายหนี้ สุดท้ายเจ้าหนี้ไปฟ้องศาล ผลลัพธ์ปรากฏว่าเจ้าหนี้ชนะคดี และศาลตัดสินให้ทำการยึดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาจ่ายค่าโทรศัพท์มือถือที่ยังค้างชำระ

โดยทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ยึด คือ ที่ดินจำนวน 4 ไร่ ทำการขายทอดตลาดได้เงินมาประมาณ 5 แสนกว่าบาท ผังเจ้าหนี้จึงยึดเงินค่าโทรศัพท์มือถือบวกดอกเบี้ยจำนวน 37,000 บาท ส่วนเงินที่เหลือจากการขายที่ดินก็คืนให้เจ้าของที่ดิน ซึ่งก็คือคนที่ซื้อโทรศัพท์มือถือ

อย่าคิดว่า แค่อ้างค่างวดโทรศัพท์มือถือหรือผ่อนสินค้าและไม่จ่ายค่างวดแค่หลักร้อยบาท หลักพันบาท เป็นเรื่องเล็กน้อย ตรงกันข้ามเรื่องใหญ่มากและปัญหาอาจบานปลายเหมือนกรณีตัวอย่างดังกล่าว

ทรัพย์สินอะไร	
เจ้าหนี้ยึดได้	เจ้าหนี้ยึดไม่ได้
- เงินฝากในบัญชี - เงินลงทุน - เงินปันผล	- เงินเบี้ยเลี้ยงชีพ - เงินเลี้ยงชีพที่คนอื่นมอบให้ (แต่ห้ามเกิน 20,000 บาทต่อเดือน)

ทรัพย์สินอะไร (ต่อ)	
เจ้าหนี้ยึดได้	เจ้าหนี้ยึดไม่ได้
- เงินเดือนพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ (แต่ต้องมีรายได้เกิน 20,000 บาทต่อเดือน) - บ้าน ที่ดิน (ติดจำนองก็ยึดได้) - รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่ไม่ได้ใช้เพื่อการทำมาหากิน - ของมีค่า เช่น สร้อยทองคำ นาฬิกา - ของสะสมมีมูลค่า เช่น ภาพศิลปะ	- เงินบำนาญ (แต่ห้ามเกิน 300,000 บาท) - เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ - รถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่ติดไฟแนนซ์ - เครื่องมือทำมาหากิน (แต่มูลค่าห้ามเกิน 100,000 บาท) - ของใช้ส่วนตัว เช่น เสื้อผ้า (แต่มูลค่าห้ามเกิน 20,000 บาท) - สัตว์เลี้ยง

เป็นหนี้ มีทางออก

ทุกวันนี้ นอกจากจะกังวลว่าตัวเองจะติดเชื้อไวรัส COVID-19 หรือไม่ อีกเรื่องที่กลุ่มใจคงหนีไม่พ้น **“จะหาเงินจากไหนไปจ่ายหนี้”** ปฏิเสธไม่ได้ว่านับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 คนไทยมีหนี้เพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้แทบไม่ขยับ

โดยในช่วงล็อกดาวน์ (ไตรมาส 2 ปี 2563) การกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายทดแทนสภาพคล่องที่หายไปตามรายได้ที่ลดลงของภาคครัวเรือนถือเป็นกระแสที่มาแรง ข้อมูลประกอบจาก **Google Trends** ในส่วนของการค้นหาคำที่เกี่ยวข้องกับ **“เงินกู้”** และ **“เงินด่วน”** เพิ่มขึ้น 100% เมื่อเทียบกับช่วงก่อนเกิด COVID-19

ถ้าเป็นเมื่อก่อน สมมติว่ามีเงินเดือน 20,000 บาท บวกโอทีอีก 20,000 บาท (รวม 40,000 บาท) บอกเลยว่าอยู่ได้สบาย ๆ แต่สมมติว่าวันนี้ไม่มีโอที มีเพียงเงินเดือน 20,000 บาท แปลว่าจะใช้เงินได้ประมาณวันละ 666 บาท

หากมีค่าใช้จ่ายแค่กินกับใช้ เงินจำนวน 666 บาท ถือว่าเพียงพอ แต่ประเด็นอยู่ตรงคำว่า **“หนี้”** ที่ยังต้องผ่อนจ่ายทั้งรถ บ้าน คอนโดมีเนียม บัตรเครดิต ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์มือถือ ค่าถามที่ตามมา คือ จะหาเงินจากไหนไปจ่ายหนี้

ถึงแม้ว่าจะมีเงินฝากในบัญชีออมทรัพย์จำนวนหนึ่งและส่วยคองคองคำ 3 บาท อย่งไรก็ตาม เป็นไปไดยากที่จะถอนเงินในบัญชีเพื่อมาจ่ายหนี้ทั้งหมด เพราะต้องเก็บส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้จ่าย หรือไม่ได้ตัดสินใจขายคองคำทั้งหมด เพราะต้องเก็บบางส่วนเอาไว้เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน

สมมติว่า สัปดาห์หน้าถึงเวลาจ่ายหนี้แต่หาเงินไม่ทัน ทางออก คือ ติดต่อเจ้าหนี้และบอกว่าตอนนี้รายไดลดลง จึงเหลือแต่เงินสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเท่านั้น ขอ **“ปรับโครงสร้างหนี้”** หรือเรียกว่าขอยืดหนี้ออกไปก่อน เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี (แล้วแต่กรณี) เช่น จากเดิมเคยผ่อนชำระงวดละ 8,000 บาท เหลือ 2,000 บาท หรืออีกวิธีหนึ่ง คือ จ่ายแต่ดอกเบี้ย ส่วนเงินต้นหยุดไว้ก่อน

เช็ประวัติการเงิน ก่อนคุยกับเจ้าหนี้

ประวัติดี	มีตำหนิ	ประวัติเสีย
- ไม่เคยผิดนัดชำระ - จ่ายหนี้ตรงเวลา - หลังปรับโครงสร้างหนี้ ประวัติยังคงดีอยู่	- เคยจ่ายตรงเวลา แต่เมื่อเกิดปัญหาทางการเงิน เริ่มจ่ายไม่ตรงเวลา หรือเคยค้างชำระ - หลังปรับโครงสร้างหนี้ ประวัติมีตำหนิ - โอกาสกู้เงินในอนาคตลดลง	- ค้างชำระ หนี้เสีย - หลังปรับโครงสร้างหนี้ ประวัติยังคงเสีย

อย่งไรก็ตาม ก่อนจะคุยกับเจ้าหนี้ควรเช็คประวัติทางการเงินของตัวเองให้เรียบร้อยก่อน เพราะเจ้าหนี้จะไม่ปรับโครงสร้างหนี้ให้ลูกหนี้เหมือนกันทุกคน ขึ้นอยู่กับประวัติของแต่ละคน

1. ที่ผ่านมา ถ้าจ่ายหนี้ตรงเวลา ไม่เคยเบี้ยวหนี้ ถึงแม้จะจ่ายหนี้บัตรเครดิตแบบขั้นต่ำ แต่จ่ายตรงเวลาทุกงวด ถือว่ามีประวัติทางการเงินที่ดี ทำให้การขอปรับโครงสร้างหนี้จะง่าย และเมื่อทุกอย่างเข้าสู่ภาวะปกติ ก็ยังได้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ที่มีประวัติทางการเงินดีต่อไป ลูกหนี้แบบนี้เจ้าหนี้ชื่นชอบ

2. ที่ผ่านมา ถ้าจ่ายหนี้ตรงเวลา มีประวัติทางการเงินที่ดี แต่เมื่อได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ก็เริ่มไม่มีความสม่ำเสมอในการจ่ายหนี้ หากโทรไปปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ก็ยินยอมให้ยืดหนี้ แต่เมื่อทุกอย่างเข้าสู่ภาวะปกติ สถาบันการเงินจะประเมินว่าลูกหนี้ประเภทนี้จะมีประวัติทางการเงินไม่ค่อยดีนัก

3. ที่ผ่านมา กู้เงินมาแล้วเบี้ยวหนี้ตลอดเวลา ค้างชำระจนกลายเป็นหนี้เสีย และหากโทรไปปรับโครงสร้างหนี้ เจ้าหนี้ก็ยอม และเมื่อทุกอย่างเข้าสู่ภาวะปกติ ประวัติที่เสียก็จะติดตัวไป เวลาไปขอกู้เงินรอบใหม่ โอกาสผ่านจะยากมาก

ลาภี หนีจำ

เชื่อว่าเวลาตรวจสอบสภาพร่างกาย เราคงคุ้นกับคำว่า “ความไม่มีโรค คือ ลาภอันประเสริฐ” ในทางกลับกันหากมาตรวจสอบสภาพทางการเงินก็เชื่อว่า “**ความไม่มีหนี้ เป็น ลาภอันประเสริฐ**” เช่นกัน ถ้ามองว่าภาระหนี้สิน เป็นสิ่งไม่ดี แล้วทำไมถึงต้องก่อหนี้ และเมื่อเป็นหนี้แล้วจะกระทบต่อความมั่งคั่งอย่างไร

มาเริ่มต้นที่สาเหตุหลักของการก่อหนี้ โดยทั่วไปคงไม่มีใครอยากเป็นหนี้ แต่การก่อหนี้ส่วนใหญ่มาจากการขาดสภาพคล่อง การซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค การซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าหนี้บางอย่างอาจเกิดจากการใช้จ่ายเกินจำเป็น ในขณะที่หนี้บางอย่างเกิดจากความจำเป็นในการซื้อทรัพย์สิน หรือมีเหตุฉุกเฉินที่ต้องใช้เงินก้อนใหญ่ ดังนั้น ถ้าจะจัดกลุ่มหนี้ ก็อาจจะแบ่งได้เป็น “**หนี้ดี**” กับ “**หนี้ไม่ดี**”

หนี้ที่ดี คือ หนี้ที่ได้มาซึ่งทรัพย์สิน ไม่ใช่การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เช่น หนี้บ้าน ที่หากรอรบรวมออมเงินสดก้อนใหญ่เพื่อซื้อบ้านมูลค่าหลายล้านบาท อาจต้องใช้เวลาหลายปี ราคามันหรือที่ดินก็อาจจะมีการปรับตัวสูงขึ้นไปตามอัตราเงินเฟ้อ

นอกจากนี้ หนี้บ้านยังเป็นหนี้ที่กู้จากสถาบันการเงิน ซึ่งใช้หลักการคำนวณลดต้นลดดอก (Effective Rate) กล่าวคือ ดอกเบี้ยจะคิดจากมูลหนี้คงเหลือ ถ้ายังจ่ายเงินต้นเยอะ อัตราดอกเบี้ยที่จะจ่ายก็ยิ่งจะลดลงตามมูลหนี้คงเหลือ จึงเป็นที่มาของคำกล่าวที่ว่า เมื่อมีเงินก้อนควรนำเงินก้อนไปะหนี้บ้านให้เยอะที่สุด

ในขณะที่**หนี้ไม่ดี** คือ หนี้ที่ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเกินจำเป็น นอกจากจะไม่ได้ทรัพย์สินแล้ว ยังมีภาระดอกเบี้ยที่สูงกว่าหนี้กู้บ้านอีกด้วย หนี้กลุ่มนี้จะเห็นได้จากหนี้บัตรเครดิต หนี้สินเชื่อส่วนบุคคล และหนี้นอกระบบ เป็นต้น

ความมั่งคั่งสุทธิ = สินทรัพย์ที่เรามีอยู่ทั้งหมด – หนี้สินคงเหลือทั้งหมด

จากสมการนี้ จะเห็นว่าถ้าติดหนี้บัตรเครดิตเยอะ ๆ ความมั่งคั่งก็จะลดลง เพราะฝั่งตัวลบหนี้สินเพิ่มขึ้น ในขณะที่ถ้าก่อหนี้ซื้อบ้านจะมีส่วนทรัพย์สินที่ -

เพิ่มขึ้นมาด้วย ก่อนที่จะหักด้วยหนี้สินคงเหลือ หนี้บ้านจึงย่อมดีกว่าหนี้บัตรเครดิต เพราะได้ทรัพย์สินมาเพิ่มความมั่งคั่ง ไม่ได้เพิ่มแต่ฝัังหนี้สินเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การมีหนี้สินเยอะยังมีภาระดอกเบี้ยจ่าย ซึ่งจะส่งผลให้ส่วนของสินทรัพย์ลดลง อันเป็นผลมาจากการที่ต้องนำจำนวนเงินสดไปจ่ายชำระดอกเบี้ย

มาถึงตรงนี้ เชื่อว่าทุกคนที่มีหนี้ ก็คงจะเห็นว่ายิงปิดหนี้เร็วยิ่งดี แล้วจะปิดหนี้ได้อย่างไร มาดูเทคนิคปิดหนี้กัน

1. จัดอันดับหนี้ ด้วยการเรียงลำดับว่าหนี้ก้อนไหนมีดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายสูงที่สุด โดยทั่วไปก็จะเรียงจากหนี้ในระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูงที่สุด ตามมาด้วยหนี้บัตรเครดิต เงินสดหรือสินเชื่อส่วนบุคคล หนี้บัตรเครดิต หนี้บ้าน หนี้รถยนต์ เป็นต้น ต่อมาให้รวบรวมจำนวนหนี้ทั้งหมด ก้อนใหญ่อยู่ตรงไหน จำนวนขั้นต่ำที่ต้องจ่ายต่อเดือน และกำหนดระยะเวลาที่ต้องชำระดอกเบี้ยและเงินต้น

2. เลือกปิดหนี้ดอกเบี้ยสูงก่อน ถ้ามีหนี้หลายก้อนควรเลือกหนี้ก้อนที่ดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้เงินกู้บ้านกับหนี้บัตรเครดิต ควรเลือกปิดหนี้บัตรเครดิตก่อนเพื่อประหยัดดอกเบี้ยให้ได้มากที่สุด

3. หาแหล่งเงินไปปิดหนี้ ไม่ว่าจะมาจากการลดค่าใช้จ่าย การขายทรัพย์สินที่ไม่จำเป็นหรือไม่ได้ใช้ การหาอาชีพเสริม การหารายได้เพิ่ม และเมื่อมีเงินก้อนใหญ่เข้ามา เช่น เงินโบนัส ก็ควรนำไปจ่ายหนี้ก่อน

4. หาแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยต่ำกว่า เช่น การย้ายเงินกู้จากนอกระบบ มาอยู่ในระบบสถาบันการเงิน การรีไฟแนนซ์บ้านจากอัตราดอกเบี้ยสูงมาสู่อัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น แต่อย่าลืมว่าในการย้ายแหล่งเงินกู้ก็มักจะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายด้วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการประเมินราคา การจดจำนอง เป็นต้น

5. การรวมหนี้ ในกรณีที่มีหนี้หลายก้อนทั้งในระบบ นอกระบบ หรือมีหนี้บัตรเครดิตหลายใบ การรวมหนี้เข้ามาอยู่ที่เดียวกันในระบบสถาบันการเงินจะช่วยในเรื่องของความสะดวก ไม่ต้องชำระยอดขั้นต่ำหลายที่ และกรณีที่รวมหนี้ในระบบเข้ามาก็จะช่วยให้ลดดอกเบี้ยและจำนวนเงินที่ต้องจ่ายต่องวดลงได้อีกด้วย

การบริหารจัดการหนี้ ถือเป็นเรื่องสำคัญ ยิ่งปิดหนี้ได้เร็วก็ยิ่งลดภาระค่าใช้จ่าย ดอกเบี้ยลง แต่อย่าลืมว่าก็ต้องสร้างวินัยการออมไปพร้อม ๆ กันด้วย เพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกัน ไม่ไปสร้างหนี้ก้อนใหญ่ในอนาคต

อุมพันธ์ เจริญยิ่ง CFP® รองกรรมการผู้จัดการ บมจ.เมืองไทยประกันชีวิต

จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานหนี้ครัวเรือนไทยสิ้นไตรมาส 3 ปี 2564 อยู่ที่ 14.3 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.2% เมื่อเทียบกับงวดเดียวกันของปีก่อนหน้า จากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่รุนแรงและมีมาตรการล็อกดาวน์ โดยสินเชื่อจากกลุ่มผู้ให้กู้ยืมหลัก ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์และบริษัทบัตรเครดิต ลิซซิ่ง และสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งมีสัดส่วนการปล่อยสินเชื่อให้ครัวเรือนรวมกันถึง 96.4%

โดยในไตรมาส 3 ปี 2564 ยอดคงค้างของสินเชื่อส่วนบุคคลจากธนาคารพาณิชย์ขยายตัวที่ 8.2% สูงกว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อประเภทอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ทำให้สัดส่วนของสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่ที่ 22.7% ต่อสินเชื่ออุปโภคบริโภครวมในระบบธนาคารพาณิชย์ เพิ่มขึ้นจาก 22.5% ในไตรมาสก่อนหน้า ทำให้สินเชื่อส่วนบุคคลขยับขึ้นมาเป็นสินเชื่อที่มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับสอง รองจากสินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยได้แซงหน้าสัดส่วนของสินเชื่อรถยนต์เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่มีการเผยแพร่ข้อมูลสินเชื่อในปี 2556

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจและธุรกิจธนาคารพาณิชย์ อธิบายว่าในภาพรวมสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นหนี้ในระบบอยู่ที่ 9.2% จากจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้ทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่ของครัวเรือนกลุ่มที่เป็นหนี้ในระบบนี้มักจะกู้ยืมหนี้ในระบบเพียงอย่างเดียว

หากแยกตามระดับรายได้แล้ว พบว่าสัดส่วนของการเป็นหนี้ในระบบในกลุ่มครัวเรือนรายได้ต่ำจะสูงกว่าครัวเรือนรายได้สูง สอดคล้องกับผลกระทบของวิกฤติ COVID-19 ที่มีความรุนแรงกับกลุ่มคนรายได้ต่ำ และมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อมักจะมีความเข้มงวดกับกลุ่มคนดังกล่าวมากเป็นพิเศษ

โดยครัวเรือนที่พึ่งพาหนี้ในระบบในระดับสูง มักมีภาระหนี้สูงกว่าจากอัตราดอกเบี้ยหนี้ในระบบที่สูงกว่ามาก สถานการณ์ดังกล่าวนี้จึงเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข เพื่อป้องกันไม่ให้ครัวเรือนเปราะบางเหล่านี้เข้าสู่วังวนปัญหาภาระหนี้สินล้นพ้นตัว

มาสร้างภูมิคุ้มกันหนี้กันเถอะ

การมีหนี้ ไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวไปเสียทั้งหมด แต่การ**บริหารจัดการหนี้**ไม่ดีต่างหาก ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทางการเงิน และการใช้ชีวิต การสร้างภูมิคุ้มกันหนี้ คือ **การสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการหนี้ และวิธีการใช้ประโยชน์จากหนี้ เป็นอาวุธในการเพิ่มสภาพคล่อง** โดยต้องมีการตรวจสอบอยู่เสมอว่า อาวุธนั้นจะไม่กลับมาทำร้ายตัวเอง

ด้วยสภาวะเศรษฐกิจซบเซา เนื่องมาจากวิกฤติ COVID-19 หลายคนจำเป็นต้องมีหนี้เพิ่มขึ้น หลายคนแม้จะมีหนี้เท่าเดิม แต่ความสามารถในการชำระค่างวดกลับลดลง เพราะมีรายได้ลดลง ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงินต่าง ๆ ก็ได้ออกมาตราการช่วยเหลือ เช่น การพักชำระหนี้ชั่วคราว การรวมหนี้เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ การลดค่างวดและยืดระยะเวลาชำระค่างวดออกไป การขยายวงเงินชั่วคราว และการลดเพดานดอกเบี้ยบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย

ฉัตร ชุติสุนทรากุล นักวางแผนการเงิน CFP® สมาคมนักวางแผนการเงินไทย กล่าวว่า เพื่อให้มีระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อลุกขึ้นและไปต่อได้ จะต้องสร้างภูมิคุ้มกันหนี้ ดังนี้

1. รู้จักหนี้

หนี้ ไม่ใช่ผู้ร้ายทางการเงิน หนี้ดี คือ น้ำมันหล่อลื่นที่ช่วยให้เราวิ่งไปข้างหน้าได้เร็วขึ้น ในขณะที่หนี้ร้าย นอกจากจะทำให้เราลื่นล้มไม่เป็นท่าแล้ว ยังเป็นผู้ร้ายกัดกินรายได้อีกด้วย เรียกได้ว่าหามาได้เท่าไรก็ไม่พอใช้หนี้

หนี้ดี คือ **หนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้** เช่น การกู้เงินมาเพื่อประกอบธุรกิจ กู้เงินมาซื้อรถยนต์เพื่อทำอาชีพพนักงานรับส่งอาหาร และรับส่งเอกสาร ซึ่งต้องทำการประมาณการรายได้ต่อเดือนด้วย เพื่อให้รู้ว่าเราจะมีความสามารถในการจ่ายค่างวดได้เดือนละกี่บาท และกี่ปีจะปลดหนี้ได้หมด

หนี้ร้าย คือ **หนี้บริโภคที่เกินความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น** หนี้บริโภคในงบการเงินส่วนบุคคลจะถูกจัดอยู่ในหนี้ระยะสั้น แต่เมื่อไรที่รายได้ไม่เพียงพอต่อการจ่ายคืนหนี้ระยะสั้นทั้งก้อนและยังต้องจ่ายดอกเบี้ยต่อไปเรื่อย ๆ จนหนี้ระยะสั้นกลายเป็นหนี้ระยะยาว นี่คือสัญญาณอันตรายว่ากำลังมีหนี้ร้ายที่คอยกัดกินรายได้อยู่ เช่น ปกติแล้วจะได้เครดิตประมาณ 45 - 52 วันจากบัตรเครดิต คือ การใช้เงินล่วงหน้าโดยปลอดดอกเบี้ย หากใช้บัตรเครดิตโดยจ่ายเต็มจำนวน หนี้ดังกล่าวจึงยังไม่ใช่หนี้ร้าย แต่หากใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและใช้วิธีผ่อนชำระจะถือว่าเป็นหนี้ร้าย แต่ถ้าผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวเกินกว่า 1 ปี นี่คือ สัญญาณอันตราย

เมื่อคิดจะมีหนี้ สิ่งสำคัญที่ควรรู้ นอกจากการประเมินความสามารถในการจ่ายค่างวดแล้ว ควรรู้ด้วยว่าในค่างวดนั้นมีส่วนที่เป็นเงินต้นและส่วนที่เป็นดอกเบี้ยเท่าไร หลายคนที่ถูกเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ โดยที่ผู้ให้กู้บอกเพียงค่างวด และไม่เคยมิตtleเลยว่าในค่างวดมีสัดส่วนที่เป็นดอกเบี้ยกี่บาท ดอกเบี้ยคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ต่อปี และเกินจากเพดานที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

2. รู้เท่าทันหนี้

“หนี้” หลังหักค่างวดนั้น ๆ ออกไปแล้ว **“หนี้คงเหลือ”** จะถูกบันทึกอยู่ในงบดุลส่วนบุคคลฝั่งหนี้สิน **“หนี้บริโภค และสินเชื่อส่วนบุคคลต่าง ๆ”** จะถูกจัดอยู่ในหนี้ระยะสั้น (ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 1 ปี) ส่วนหนี้ระยะยาว คือ หนี้ที่มีระยะเวลาผ่อนชำระเกิน 1 ปี เช่น หนี้จดจำนอง โดยหากนำสินทรัพย์ทั้งหมดหักลบด้วยหนี้สินคงเหลือ ก็จะเท่ากับความมั่งคั่งสุทธิ

“ค่างวด” ถือเป็นรายจ่ายคงที่ ที่อยู่ในงบกระแสเงินสด จากสมการนี้จะเห็นได้ว่า หากมีรายได้ที่ลดลงจนขาดความสามารถในการจ่ายค่างวด หนี้สินคงเหลือก็จะเพิ่มพูนขึ้นจากดอกเบี้ยที่ทวีคูณขึ้นไปเรื่อย ๆ ดังนั้น การขายสินทรัพย์ เพื่อนำเงินมาปลดหนี้ที่ดอกเบี้ยสูง ๆ ก่อน จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดปัญหาหนี้สิน ในขณะเดียวกันก็หารายได้เพิ่ม โดยเน้นย้ำว่าต้องเป็นการหารายได้ ที่ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินเพิ่มเติมมาเพื่อลงทุน

อัตราส่วนที่เหมาะสม

- **ค่าวงวด** ควรน้อยกว่า 45% ของรายรับรวม นี่คือเหตุผลที่ควรปรับโครงสร้างหนี้ หากมีรายรับที่ลดลงจนค่าวงวดสูงกว่า 45% เช่น ขอจ่ายค่าวงวดน้อยลงและขยายจำนวนวงวดออกไป เพื่อให้มีความสามารถในการดำเนินชีวิตต่อไปได้ และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็ขอปรับโครงสร้างหนี้ใหม่อีกครั้ง โดยขอจ่ายค่าวงวดเยอะขึ้น ลดจำนวนวงวดลง
- **หนี้ระยะสั้น** ไม่ควรเกิน 20% ของรายได้ โดยปกติแล้วบัตรเครดิตจะให้วงเงิน 1.5 เท่าของรายได้ จึงไม่ควรใช้เงินจนเต็มวงเงินบัตรเครดิต หากไม่ได้เตรียมสินทรัพย์อื่นมาเพื่อชำระหนี้ระยะสั้น และเมื่อจะร่วมโปรโมชันผ่อน 0% ทุกครั้งควรตรวจสอบก่อนว่าการผ่อนชำระหนี้ระยะสั้นต่อเดือนเกิน 20% ของรายได้แล้วหรือไม่
- **หนี้สินรวม** ไม่ควรเกิน 50% ของสินทรัพย์รวม โดยหนี้สินรวม คือ หนี้ระยะสั้นและหนี้ระยะยาว รวมกันไม่ควรเกิน 50% ของสินทรัพย์ทั้งหมดที่มี

3. บริหารหนี้

ทางออกเดียวในการปลดหนี้ คือ การชำระหนี้ให้ครบ ดังนั้น **“วินัย”** จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับผู้มีหนี้ อีกทั้ง การจดบันทึกรายรับ รายจ่ายเป็นประจำ และตรวจเช็คอัตราส่วนหนี้ที่อยู่เสมอก่อนมีหนี้เพิ่ม หรือเมื่อมีปัจจัยเปลี่ยนแปลงอื่น เช่น รายได้ลดลง จึงเป็นสิ่งสำคัญคล้ายการตรวจสุขภาพประจำปีหรือการพบแพทย์เพื่อตรวจร่างกายเมื่อรู้สึกถึงความผิดปกติ ตรวจเช็คเพื่อปรับสมดุลสุขภาพทางการเงินให้อยู่ในอัตราส่วนที่เหมาะสมอยู่เสมอ และควรทำงบการเงินส่วนบุคคล เพื่อเช็คสุขภาพทางการเงินทุกปี ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และไม่ใช้จ่ายที่เกินความสามารถในการหาเงิน อันเป็นหนทางสู่การเป็นหนี้

มีภาระหนี้แค่ไหน เรียกว่าปลอดภัย

เชื่อว่าหลายคนคงมีประสบการณ์ ไกล่ล้นเดือนก็เหมือนสิ้นใจ เพราะเงินไม่พอใช้ ยิ่งเข้าสู่สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนต้องพึ่งบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปหลายมือ ปัจจัยหลักมาจากรายจ่ายมากกว่ารายรับ

บทเรียนดังกล่าวทำให้เริ่มพยายามลดรายจ่ายลงเพื่อให้คุณภาพชีวิตตัวเองดีขึ้น คำถามที่ตามมา คือ ในแต่ละเดือน ควรจะมีรายจ่ายแค่ไหนถึงจะพอดีและห่างไกลจากการก่อหนี้ คำตอบคือ ระดับความปลอดภัยของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน ซึ่งวิธีที่วัดว่าหนี้ระดับไหนถึงปลอดภัย เรียกว่า อัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้รวม หรือ Debt to Income Ratio (DTI)

อัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้รวม = หนี้รายเดือนหารรายได้ต่อเดือน

เมื่อได้ผลลัพธ์แล้วให้คุณ 100 เพื่อให้ผลลัพธ์เป็นเปอร์เซ็นต์

ภาระหนี้ในแต่ละเดือนที่ต้องจ่าย เช่น ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ บัตรเครดิต ค่าอาหาร เป็นต้น ส่วนรายได้ในแต่ละเดือน เช่น เงินเดือน ค่าโอทีรับจ้างทำงานพิเศษ เงินปันผล เป็นต้น

วิธีคำนวณ คือ เริ่มจากการรวมรายจ่ายทั้งหมดในแต่ละเดือนแล้วหารด้วยรายรับทั้งหมดที่ได้ สมมติว่าเดือนเมษายน มีภาระที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น 20,000 บาท มีรายรับทั้งหมด 60,000 บาท

จากสูตรจะได้ $20,000/60,000 = 0.33$ คูณ 100 ผลลัพธ์ 33.33%

อัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้รวมเท่ากับ 33.33% คือ ทุก ๆ รายได้ 100 บาท จะมีรายจ่าย 33.33 บาท

- อัตราส่วนภาระหนี้ต่อรายได้รวม **36% หรือต่ำกว่า** แสดงว่ามีสุขภาพทางการเงินที่แข็งแกร่งมาก มีการบริหารจัดการหนี้ที่ดี และถ้าต้องการจะกู้หนี้ยืมสินเพิ่ม ธนาคารยินดีให้กู้แน่นอน
- **37 - 42%** ถือว่าฐานะทางการเงินยังอยู่ในขั้นดี มีระดับหนี้ที่จะต้องจ่ายแต่ละเดือนไม่มากไม่น้อย แต่ถ้าสามารถลดหนี้ลงไปได้ก็จะปลอดภัยขึ้น
- **43 - 49%** ถ้ามีหนี้ที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนระดับนี้ แสดงว่ากำลังมีปัญหาเรื่องนี้สิน หมายความว่า กำลังเริ่มก่อหนี้เกินตัว ควรลดหนี้ที่ไม่จำเป็นลงให้เร็วที่สุดและควรตัดไฟตั้งแต่ต้นลม
- **50% ขึ้นไป** อยู่ในขั้นอันตราย เพราะหาเงินมาเท่าไร ครึ่งหนึ่งต้องนำไปจ่ายหนี้และอาจลุกลามถึงการมีหนี้สินท่วมหัว ต้องรีบแก้ไขโดยด่วน

จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

หลังจากที่กู้ยืมเงินได้สักพักหนึ่ง หากพลาดพลั้งเกิดสถานการณ์เงินไม่พอใช้หนี้ ควรบริหารจัดการหนี้หรือพยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดย**ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย** แนะนำให้ยึดหลักเบื้องต้น ดังนี้

- สำนักรวภาระหนี้สิน โดยพยายามจดหนี้สินที่มีอยู่ออกมาให้หมดและแยกรายละเอียดประเภทของหนี้ ยอดหนี้ ดอกเบี้ย และกำหนดชำระหนี้แต่ละประเภท พร้อมคำนวณว่ายอดผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับหรือไม่
- ปรับพฤติกรรมของตนเอง โดยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและหาวิธีเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีเงินมาชำระหนี้รวมถึงต้องไม่ก่อหนี้เพิ่มด้วย นอกจากนี้ หากยอดผ่อนชำระรวมต่อเดือนมากกว่า 1 ใน 3 ของรายรับ จนทำให้ผ่อนชำระหนี้ไม่ไหว จะต้องสำรวจตัวเองว่ามีสินทรัพย์อะไรบ้าง อะไรเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและสามารถนำมาขายเพื่อชำระหนี้ได้บ้าง
- ปลดหนี้ที่สามารถปลดได้ก่อน หากมีหนี้หลายก้อน เทคนิคในการปลดหนี้คือ ชำระหนี้ที่มี ดอกเบี้ยสูงสุดก่อน (เช่น หนี้นอกระบบ หนี้บัตรเครดิตเงินสด) เพราะหากปล่อยไว้นาน ดอกเบี้ยจากหนี้ก้อนนี้อาจทับถมทำให้ปัญหานี้สินหนักขึ้นได้ หรืออาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อนก็ได้เพื่อลดภาระหนี้บางอย่างทิ้งไป
- เจรจากับเจ้าหนี้ถ้าปัญหาหนี้สินยังไม่ดีขึ้น ควรเข้าไปหารือกับเจ้าหนี้เพื่อปรึกษาและหาทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในแต่ละงวด ขยายระยะเวลาการชำระหรือขอเปลี่ยนเจ้าหนี้ (รีไฟแนนซ์) ที่คิดดอกเบี้ยถูกลงกว่าเดิม

ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้อย่างเป็นสุข

เมื่อเดินทางมาถึงจุดที่ตัดสินใจกู้ยืมเงินเรียบร้อยแล้ว เคล็ดลับที่จะทำให้เป็นหนี้
อย่างเป็นสุขและห่างไกลจากปัญหานี้ ได้แก่

- จ่ายเงินตรงเวลาและเต็มจำนวนทุกครั้ง หากไม่สามารถทำได้ก็ควรจ่ายหนี้ให้ได้มากที่สุด เพื่อไม่ให้เสียดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นและเป็นหนี้นานขึ้น
- รับประทานอาหารเมื่อมีเงินก้อน หากโชคดีได้รับเงินก้อนโต ควรแบ่งเงินนั้นมาชำระหนี้ด้วย โดยอาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อน เพื่อลดภาระหนี้บางอย่างทิ้งไป หรือเลือกชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้บัตรเครดิตหรือหนี้บัตรเครดิตเงินสด เพื่อลดภาระดอกเบี้ย นอกจากนี้ หากคุณกำลังสับสนว่าจะนำเงินก้อนนั้นมาปิดหนี้ (จ่ายเงินทั้งหมดที่เหลือจากการผ่อน) หรือโปะหนี้ (จ่ายเงินเพิ่มขึ้นกว่าค่างวดที่กำหนดต้องจ่าย) อาจตัดสินใจจากการคิดดอกเบี้ยของหนี้ ดังนี้
 - หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบคงที่ คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นตามระยะเวลา การผ่อนชำระทั้งหมด เช่น การเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ โดยดอกเบี้ยประเภทนี้ไม่สามารถทำให้น้อยลง แต่สามารถทำให้หายไปได้ จึงทำให้ปิดค้ำกว่าโปะหนี้
 - หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากฐานเงินต้นที่ทยอยลดลงตามการชำระหนี้ โดยมักใช้กับสินเชื่อทุกประเภท ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อบ้าน ดังนั้น ถ้าจ่ายมากกว่าปกติ เงินต้นคงเหลือจะลดลงมากขึ้น ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายก็จะลดลง โดยควรเลือกโปะหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อน แต่ถ้ามีเงินก้อนจำนวนมากก็อาจเลือกปิดหนี้ได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น จะเลือกปิดหรือโปะหนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอกก็ได้ เพราะมีข้อดีที่ทำให้ภาระการผ่อนชำระหนี้ลดลงหรือหมดไป แค่เลือกวิธีการบริหารที่ถูกต้อง ก็จะทำให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

รู้ตัวเอง ก่อนก่อหนี้

“ใครไม่เคยกู้เงินบ้าง” เชื่อว่าเกือบทุกคนมีประสบการณ์การเป็นลูกหนี้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น หนี้บ้าน หนี้รถยนต์ หนี้บัตรเครดิต หนี้ยศ. ยืมเงินเจ้านาย ยืมเงินเพื่อน กู้นอกระบบ เป็นต้น แน่แน่นอนว่าเมื่อเป็นหนี้แล้วก็ต้องจ่ายคืนและให้ตรงเวลาด้วย เพราะที่ผ่านมามีหลายกรณีที่ไม่สามารถจ่ายหนี้ได้จากปัญหาที่หลากหลาย เช่น กู้มากเกินไป รายได้ลดจึงหาเงินมาจ่ายไม่ทัน หรือแม้กระทั่งลืมจ่ายหนี้ ดังนั้น ก่อนตัดสินใจกู้เงินควรถามตัวเองให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อน

- จะดีมาก ถ้ารู้จักว่าควรจะกู้หนี้ยืมสินแค่ไหน ให้พอเหมาะกับตัวเอง
- จะดีมาก ถ้ารู้จักว่าควรก่อหนี้อะไร และไม่ควรก่อหนี้อะไร
- จะดีมาก ถ้าเป็นหนี้แล้ว มีวินัยในการจ่ายหนี้
- จะดีมาก ถ้าเป็นหนี้แล้ว พยายามปลดหนี้ให้ไวที่สุด
- จะดีมาก ถ้ารู้ว่าเป็นหนี้หลายอย่าง แล้วจ่ายหนี้ที่ดอกเบี้ยแพงที่สุดให้หมดก่อน
- จะดีมาก ถ้ารู้ว่าเงินเริ่มไม่พอจ่ายหนี้ ควรทำอย่างไรเพื่อปลดหนี้ให้หมดไว
- จะดีมาก ถ้าเป็นหนี้แล้ว ไม่หนีหนี้

วิธีการปลดหนี้	
<u>จ่ายคืนเต็มจำนวน</u> - หนี้หมดไว - ไม่มีภาระดอกเบี้ย	<u>จ่ายคืนขั้นต่ำหรือจ่ายคืนบางส่วน</u> - จ่ายให้ตรงเวลา - มีภาระดอกเบี้ย - หนี้หมดช้า
ถ้าเงินไม่พอจ่ายหนี้ มีทางออก	
<u>จัดระเบียบการใช้จ่าย</u> - ไม่ก่อหนี้เพิ่ม - ประหยัด - ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น - หารายได้เสริม	<u>เจรจากับเจ้าหนี้</u> - ขอยืดเวลาจ่ายหนี้ - ขอลดดอกเบี้ย - ขอจ่ายแต่ดอกเบี้ยก่อน

ถ้าหยุดจ่ายหนี้

- ประวัติเสีย
- โดนฟ้อง
- ถูกบังคับคดี
- ล้มละลาย

เมื่อเป็นหนี้และเริ่มรู้สึกว่าการหาเงินไปจ่ายหนี้ไม่ไหว อย่างแรกตั้งสติและให้กำลังใจตัวเองว่าทุกอย่างมีทางออก จากนั้นศึกษาหาข้อมูลและลงมือจัดการปลดหนี้ทันที อย่าลืมนว่าการเป็นหนี้ ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ขอแค่รู้จักการเป็นหนี้ให้ดี พอเหมาะพอควร ถ้าทำได้จะทำให้มีความสุขกับการเป็นหนี้ แต่จะดีไปกว่านี้ ถ้าไม่จำเป็นก็อย่าไปก่อหนี้

หากพูดถึงการเงินที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต มี 2 อย่าง คือ สามารถดำเนินชีวิตในแบบ **“ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่หามาได้”** กับการใช้ชีวิตในแบบ **“ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่หามาได้”** แต่มีหลายคนโต้แย้งว่าอาจต้องมีวิธีที่สาม คือ หาเงินได้เท่าไร ก็ใช้จ่ายเท่านั้น

อาจเป็นเรื่องจริง แต่มองอีกมุมหากเกิดเหตุฉุกเฉินที่ไม่คาดคิดซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ถ้าใช้ชีวิตแบบวิธีที่สาม (หาเงินได้เท่าไร ก็ใช้จ่ายเท่านั้น) และถึงขั้นต้องใช้จ่ายเงิน ก็คงไม่ต่างไปจากการใช้ชีวิตแบบวิธีที่สอง (จ่ายมากกว่าหามาได้)

ดังนั้น การใช้ชีวิตแบบ **“ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่หามาได้”** เป็นตัวเลือกที่มีเหตุผลที่สุด เพราะไม่ต้องกังวลหรือต้องใช้ชีวิตแบบกู้หนี้ยืมสิน แต่ในโลกความเป็นจริง มีหลายคนที่ไม่เลือกเส้นทางดังกล่าว แปลว่า ผู้คนยังเลือกกับการใช้ชีวิตแบบ **“ใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่หามาได้”**

ช่วงต้นปี 2564 สำนักข่าว CNBC ทำการสำรวจชาวอเมริกัน สรุปได้ดังนี้

- 60% ของชาวอเมริกัน ไม่มีเงินสด 1,000 ดอลลาร์ ที่จะจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน จึงหาทางออกด้วยการใช้บัตรเครดิตหรือกู้สินเชื่อบุคคลมาใช้จ่าย

- ส่วนใหญ่อยอมรับว่าการแพร่ระบาด COVID-19 ทำให้เงินเก็บเอาไว้ใช้จ่ายฉุกเฉินลดลง แต่ยังมองโลกในแง่ดีว่าเงินของตัวเองจะดีขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว
- 77% ยอมรับว่ารู้สึกกังวลกับสถานการณ์ทางการเงินของตัวเอง
- 58% รู้สึกว่าเรื่องการเงินกับการใช้ชีวิตยังไม่มีปัญหา
- 52% ยอมรับว่าเริ่มมีปัญหากับการควบคุมและกังวลกับเรื่องเงิน

สำนักข่าว CNBC ตั้งข้อสังเกตว่าทำไมการใช้ชีวิตเพื่อทำให้ความเครียดหรือความกังวลน้อยลง จึงเป็นเรื่องยากกับหลายคน ทำไมส่วนใหญ่เลือกที่จะ “ใช้จ่ายมากกว่ารายได้ที่หามาได้” ขณะเดียวกันก็มีการตั้งคำถามถึงเป็นไปได้ในการหาเงินแล้วครอบคลุมค่าใช้จ่ายได้ตลอดเวลา ยิ่งคนนั้นเป็นหัวหน้าครอบครัวในการหาเงิน ยิ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยากพอสมควร

ที่สำคัญ มีข้อโต้แย้งตามมาว่า ถ้าไม่ใช้จ่ายแล้วการดำรงชีวิตจะดีขึ้นได้อย่างไร เช่น เมื่อแต่งงาน มีลูกก็ต้องซื้อบ้านหลังใหญ่ขึ้น รถยนต์คันใหญ่ขึ้น หรือสัญญากับตัวเองว่าจะใช้จ่ายเพื่อทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ยกระดับขึ้น เป็นต้น

หากควบคุมค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตคงไม่เกิดปัญหา แต่หากรายจ่ายอยู่เหนือรายได้ ผลลัพธ์อาจต้องไปกู้หนี้ยืมสิน เพื่อยกระดับชีวิต ดังนั้น โดยสรุปแล้ว ถ้าใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมภายใต้งบประมาณ น่าจะดีกว่าอยู่อย่างฟุ่มเฟือยจากการก่อหนี้ ซึ่งการ “ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่หามาได้” เป็นกุญแจทำให้ชีวิตดีขึ้น ขณะที่การใช้ชีวิตบนกองหนี้ เป็นความเสี่ยงและน่ากลัว

ในกรณีที่ครอบครัวยังไม่มีภาระหนี้สินให้รับผิดชอบ **อรรถพร พรหมแก้วงาม นักวางแผนการเงิน CFP® สมาคมนักวางแผนการเงินไทย** แนะนำว่าก่อนที่จะเริ่มก่อหนี้ควรจะต้องจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการใช้เงินเสียก่อนที่จะเริ่มก่อหนี้ เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์การสร้างหนี้เกินตัวและเกินความสามารถในการชำระหนี้ ได้แก่

- ปรับเปลี่ยนนิสัย การสร้างหนี้ใหม่จะต้องเป็นหนี้ที่สร้างรายได้หรือยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมถึงปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิต ท่องคาถา “ลดหนี้ ละนิสัยฟุ่มเฟือย ลงทุนเพื่อชีวิตที่ดีกว่า”

- การใช้จ่ายเงินเกินตัว ปัจจุบันการกู้ยืมทำได้ง่าย ทำให้การตัดสินใจซื้อเป็นไปอย่างรวดเร็ว และไม่รอบคอบ เกิดการกู้ยืมเกินความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถยนต์ ที่มีราคาแพงเกินกว่ากำลังเงินของครอบครัว
- การแข่งขันและเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่น บางครอบครัวกลัวจะน้อยหน้าเพื่อนบ้าน หรือรู้สึกไปเองว่าด้อยกว่า ทำให้ตัดสินใจกู้ยืมเงินเพื่อรักษาหน้าตา โดยไม่ได้ประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของครอบครัว
- ไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนการเงิน หลายครอบครัวมองว่าการวางแผนการเงินเป็นเรื่องไกลตัว ยังไม่ถึงเวลาเพราะยังมีเวลาอีกมาก ยังเด็กอยู่ ยังหนุ่มยังสาวอยู่ ยังไม่เกษียณ เมื่อต้องการใช้เงินยังมีเร็วแรงหาได้ หรือเพิ่งเริ่มทำงานมีเงินเดือนน้อยจะแบ่งเงินมาออมหรือลงทุนทำไมให้เสียเวลา

สำหรับกรณีครอบครัวที่มีภาระหนี้สิน การวางแผนการเงินเพื่อจัดการหนี้สินสามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการปรับพฤติกรรมตามแนวทางข้างต้นได้ เพื่อให้การจัดการหนี้สินมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดหนี้ได้เร็วขึ้น ดังนี้

- กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อลดภาระหนี้สินให้มากที่สุด เร็วที่สุด และเชื่อมั่นในศักยภาพของครอบครัว
- จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครอบครัว เพื่อตรวจสอบว่าในแต่ละเดือนมีรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็นมากน้อยเพียงใด หากครอบครัวทำนลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้มาก ครอบครัวจะเหลือกระแสเงินสดมากขึ้นทันทีเพื่อนำไปลดภาระหนี้ลงตามเป้าหมาย
- จัดการสภาพคล่องทางการเงินของครอบครัว ควรกำหนดให้มีเงินออมไว้ขั้นต่ำอย่างน้อย 3 เดือนของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน หากจะกำหนดให้มากขึ้นตามสภาพความจำเป็นของครอบครัวก็ไม่ถือว่าผิดกติกา เพื่อเตรียมเงินสดสำรองไว้หากเกิดเหตุฉุกเฉิน จะได้ไม่ต้องสร้างหนี้สินเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น

- ตรวจสอบภาระหนี้สินทั้งหมดของครอบครัว เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เช่น ประเภทหนี้ เงื่อนไขการชำระ อัตราดอกเบี้ยทั้งปกติและผิดนัด ค่าธรรมเนียมการติดตามหนี้ ค่าธรรมเนียมการชำระหนี้ก่อนครบกำหนด เป็นต้น
- ตรวจสอบทรัพย์สินของครอบครัว เพื่อให้ทราบว่าทรัพย์สินใดก่อให้เกิดรายได้ ทรัพย์สินใดไม่ก่อให้เกิดรายได้ หากพิจารณารอบคอบแล้วว่าไม่มีความจำเป็นหรือไม่มีมูลค่าแฝงที่อาจจะเพิ่มขึ้นในอนาคต การตัดสินใจขายทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ออกไปเพื่อนำเงินมาลดภาระหนี้ จะช่วยให้ประหยัดดอกเบี้ยและลดหนี้ได้เร็วขึ้น
- เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้ของครอบครัว เช่น ฝึกงานอดิเรกให้กลายเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้ครอบครัว หรือจัดสรรเงินไปลงทุนเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้จาก ค่าเช่า เงินปันผล หรือดอกเบี้ยรับ เป็นต้น รายได้ที่มากขึ้นจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการชำระหนี้ของครอบครัว
- จัดทำประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และประกันภัยในทรัพย์สิน เพราะหากเกิดเหตุขึ้นยังมีแหล่งเงินให้ครอบครัวได้ปรับตัว และมีตัวช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครอบครัว
- การรักษาเครดิตและวินัยในการชำระหนี้ของครอบครัวจะเกิดผลดีในระยะยาว เพราะสถาบันการเงินจะไว้วางใจและพร้อมให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ประวัติการชำระหนี้ที่อยู่ในเครดิตบูโรคือตัวกำหนดว่าจะได้สินเชื่อหรือไม่
- อย่าหลบหนีปัญหา เมื่อพบว่าอาจจะชำระหนี้สินไม่ได้ควรเข้าไปเจรจาหรือปรึกษากับสถาบันการเงินทันทีเพื่อแสดงถึงความตั้งใจชำระหนี้ แต่ละสถาบันการเงินมีวิธีการแก้ปัญหาให้หลากหลายวิธี เช่น ลดอัตราดอกเบี้ย ขยายระยะเวลาผ่อนชำระ ปรับเงื่อนไขการผ่อนชำระให้เหมาะกับกระแสเงินสด โอนทรัพย์สินชำระหนี้ หรือหาแหล่งเงินดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

แนวทางการวางแผนการเงินจะเกิดประสิทธิผลก็ต่อเมื่อทุกคนในครอบครัวต้องลงมือปฏิบัติทันที และต้องทำอย่างตั้งใจ มีวินัย